

Kredietcrisis benadrukt falen fair value accounting

Op 27 november 2008 gaf de bekende monetair econoom Paul de Grauwe van de Leuvense universiteit voor een seminar van het Amsterdam Center for Corporate Finance (ACCF) zijn visie op de kredietcrisis.

Volgens De Grauwe ontstond die door een combinatie van *moral hazard* (straffeloos risico's nemen), deregulering onder de ontorechte veronderstelling dat de marktwerking voor ordening zou zorgen, en financiële innovatie - voornamelijk securitisatie die door leningen tussen banken aan het toezicht van centrale banken werd onttrokken.

Er was sprake van excessief optimisme dat leidde tot een zeepbel, nu dus gevolgd door excessief pessimisme leidend tot een crash, tezamen door De Grauwe als collectieve gekte aangeduid.

Ratingbureaus droegen door belangenverstrengeling bij aan de zeepbel, maar ook de mark-to-market accounting regels die verlangen dat waardewijzigingen meteen in het resultaat verwerkt worden.

In inefficiënte markten werkt deze fair value accounting procyclisch, de zeepbel wordt meteen als winst verwerkt. Bij de crash gebeurt het omgekeerde.

Het is reeds eerder opgemerkt dat fair value accounting procyclisch werkt door te hoge waardering (overoptimisme) tijdens hoogconjunctuur. De banksector is exemplarisch voor het verschijnsel: de rommelhypotheken werden verstrekt omdat de kredietverleners geen rekening wilden houden met mogelijke waardeverlaging van het onderpand.

Nu bij de crash zien we het omgekeerde, namelijk excessieve waardedaling. Hetzelfde verschijnsel zagen we bij pensioenfondsen: in 2007 vroegen ondernemingen premiereductie, want door de waardestijging van beleggingen waren de fondsen rijk genoeg. Nauwelijks een jaar later vroegen de fondsen premieverhogingen als gevolg van waardedaling, en kondigden zij aan de indexatie van pensioenen op een laag pitje te zetten.

Ondernemers en accountants zijn geen sociaal-economen met inzicht in conjunctuurcycli. Daarom zal fair value accounting verkeerd blijven aflopen zolang het blijft bestaan; althans fair value accounting op korte termijn, want voor duurzame waardewijzigingen gelden bovenstaande argumenten niet.

Kortom, alle redenen om terug te gaan naar het aloude kostprijsbeginsel, gecorrigeerd voor waardevermindering.

Voor de belangstellende lezer nog even de toekomstvisie van De Grauwe. Hij vreest dat het afbouwen van de bankbalansen leidt tot een depressie en houdt het niet voor onmogelijk dat de hele banksector wordt genationaliseerd. Macro-economisch vreest De Grauwe forse overheidstekorten en toename van de inflatie, die hij een minder kwaad beschouwt dan deflatie tijdens een depressie.

Op langere termijn hoopt De Grauwe op terugkeer naar de banksector van vóór de deregulering, toen commercieel bankieren en investment banking nog strikt gescheiden waren.

Deel dit artikel

Jan Achten is BDO- en NBA-pensionaris.

GERELATEERD

NIEUWS | 16 december 2020

'Rekenkamers in eurozone belemmerd in onderzoek naar afwikkeling banken'

Rekenkamers in de eurozone hebben van onder meer DNB niet de benodigde toegang gekregen tot alle documenten die zij nodig hebben om gedegen onderzoek te doen naar... →

NIEUWS | 28 oktober 2020

Rekenkamer: Saldo steunmaatregelen kredietcrisis nog negatief

Van de steunmaatregelen die de Nederlandse Staat trof vanwege de kredietcrisis (2008) zijn er drie van de in totaal zes maatregelen met een positief saldo afgesloten.... →

NIEUWS | 13 december 2019

DNB heeft crisisplannen voor banken niet af

De Nederlandsche Bank (DNB) heeft zijn plannen voor de afwikkeling van crises bij middelgrote en kleine banken nog niet af. →

MAGAZINE | 14 december 2018

We moeten beter opzij leren kijken

Zonder het van elkaar te weten werken een Zuid-Afrikaan in Londen en een Nederlander in Washington al jaren aan dezelfde missie: meer grip krijgen op systeemrisico's.... →

NIEUWS | 10 oktober 2018

HSBC schikt hypotheekwestie voor 765 miljoen

De Britse bank HSBC betaalt 765 miljoen dollar in een schikking met justitie in de Verenigde Staten. →
